

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-71/19-E

Název	Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Hlavečnick, okres Pardubice
Sídlo	Hlavečnick 95, 533 15 Hlavečnick
E-mail	hana.synkova@atlas.cz
IČ	60157283
Identifikátor	600096254
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Hana Synková
Zřizovatel	obec Hlavečnick
Místo inspekční činnosti	Hlavečnick 95, 533 15 Hlavečnick
Termín inspekční činnosti	13. až 15. 2. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Hlavečnick, okres Pardubice (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Vzdělávání v mateřské škole probíhá na základě Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Jen si děti všimněte, co je krásy na světě“ (dále ŠVP PV) v jedné věkově smíšené třídě. V průběhu posledních let se počet zapsaných dětí stále snižuje. Ke dni inspekce jich bylo sedm, z toho jedno v posledním ročníku před nástupem do základní školy. Kapacita je 25 dětí. Provoz mateřské školy byl od září 2018 změněn z celodenního na polodenní, a to od 7:00 do 13:00 hodin.

V základní škole se aktuálně ve dvou třídách vzdělává 18 žáků 1. až 5. ročníku. Jejich celkový počet zůstává od září 2016, kdy byla zrušena výuka na 2. stupni, přibližně stejný, kapacita je využita z 15 %. Část žáků dojíždí z blízkých obcí. Potřeba podpůrných opatření byla přiznána osmi žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Výuka je vedena podle „Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – Verze č. 2“ (dále ŠVP ZV).

Do školní družiny s jedním oddělením byli v době inspekce přihlášení všichni žáci, tj. 18 chlapců a dívek. Činnost probíhá podle „Školního vzdělávacího programu školní družiny“ (dále ŠVP ŠD).

Školní jídelna zajišťuje stravování pro děti, žáky a zaměstnance školy.

V průběhu inspekční činnosti byl do školy doručen „Zápis ze zasedání zastupitelstva obce Hlavečnick konaného dne 27. 12. 2018“, jež oficiálně dokládá záměr od školního roku 2019/2020 z důvodu nízkého počtu žáků přerušit činnost základní školy a školní družiny a vykonávat pouze činnost mateřské školy. Činnost školní jídelny v dokumentu zmíněna není.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Od poslední inspekční činnosti došlo vedle již výše zmíněných změn také k obměně na vedoucím postu, od 1. 8. 2015 byla pověřena vedením subjektu učitelka základní školy (dále „ředitelka“). Své povinnosti se snaží plnit zodpovědně a v souladu s právními předpisy. Velice dobře nastavila řídicí procesy, průběžně monitoruje a vyhodnocuje postupy v jednotlivých oblastech, promýšlí a realizuje opatření. Dokladem toho jsou vydávané dokumenty, které jsou precizní, smysluplné a funkční. Jejich prostřednictvím má škola nastavena účinná pravidla a mechanismy k organizování činnosti. Delegování pravomocí a úkolů je vzhledem k malé velikosti pedagogického sboru složité. Předškolní vzdělávání zajišťuje jedna kvalifikovaná učitelka, na kterou ředitelka převedla většinu povinností souvisejících s chodem a pedagogickým procesem mateřské školy. Přínosem je její účast na pedagogických radách a pravidelných měsíčních poradách, kde se řeší společné záležitosti vzdělávání. Pedagogická problematika je často také předmětem operativních diskuzí.

Oblastí, která v současné době způsobuje dílčí problémy, je personální zajištění výuky. Vzhledem k malému počtu dětí a žáků dochází ke snižování pracovních úvazků, které pak jsou pro mnohé zájemce o zaměstnání hůře akceptovatelné, stejně jako složitá dopravní obslužnost obce na samém okraji Pardubického kraje. Kromě ředitelky a druhé třídní učitelky působí v základní škole dvě asistentky pedagoga, z nichž jedna je současně i vyučující anglického jazyka. Obdobně vychovatelka školní družiny vyučuje výchovné předměty. Ředitelka pro oba případy doložila snahu zajistit vzdělávací proces odborně kvalifikovanými osobami. Přes organizační, finanční i dopravní limity podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, stejně jako aktivní spolupráci mezi vyučujícími. Ti nabídky vzdělávacích akcí využívají, nabyté poznatky většinou sdílejí, zapojují se

do vzájemných hospitací. Ředitelka sama poskytuje pedagogům v dostatečné míře a kvalitě zpětnou vazbu v rámci hospitační a kontrolní činnosti.

Na velmi dobré úrovni je oblast prostorových podmínek. V souvislosti s ubývajícími dětmi a žáky se školní budova pomalu vyprazdňuje, část místností v druhém patře je již nyní nevyužívaná. I třída v mateřské škole je oproti předešlé inspekci velikostně dostačující, různě vytvořená zákoutí dětem umožňují rozličné zaměření jejich hry a současně jim poskytují patřičné soukromí. Hračky a didaktické pomůcky odpovídají věkovému složení, jejich volné uložení přirozeně podporuje samostatnost a aktivitu dětí při spontánním vyžití. Přestože se vnitřní vybavení mateřské školy postupně obměňuje, nábytek je většinou starší a opotřebovaný, ne příliš estetického vzhledu. Nově byly v posledních třech letech zařízeny obě třídy základní školy, a to ze sponzorských darů aktivně získaných ředitelkou, což významně přispělo k podpoře účinnosti vzdělávacího procesu. Zřizovatelem byla před nedávnem provedena renovace vnějšího pláště objektu školy, společné prostory včetně hygienického zázemí a šaten však zůstaly dlouhá léta bez zásadnějších úprav a nyní již nesplňují estetické, hygienické či technické požadavky. Vnitřní prostředí školy (vyjma dvou tříd základní školy) je pro děti i žáky málo podnětné.

Příznivé sociální klima školy ovlivňuje nejen její rodinná velikost, ale také otevřenost a důraz na dobré vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání. Mínění a názory zákonných zástupců byly v minulém roce monitorovány prostřednictvím dotazníkového šetření, které ukázalo spokojenost rodičů se školou. Přiměřená pozornost je věnována zajištění podmínek pro fyzické i psychické bezpečí, tematiku bezpečnosti a ochrany zdraví vyučující vhodně zařazují do výuky, děti a žáky seznamují s bezpečnostními riziky.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávání v mateřské škole bylo ovlivněno malým počtem zapsaných dětí. To se kladně odrazilo v organizaci a celkové atmosféře vzdělávacího procesu, která je klidná a radostná. Plánování probíhá formou přípravy tematických celků, zaměřené je hlavně na vzdělávací obsah a nabídku činností. Méně zřetelné bylo stanovení a záměrné naplňování vzdělávacích cílů, minimální byla diferenciací s ohledem na věkové a individuální zvláštnosti dětí. Údaje v třídní knize ne vždy dokládaly, že vzdělávání je realizováno integrovaně, což znamená cílené zařazování a propojování všech vzdělávacích oblastí.

Učitelka v rámci vzdělávacího procesu využívala spíše tradiční metody a formy, snažila se, aby vzdělávací nabídka byla dětem srozumitelná. Aktivity při ranních činnostech probíhaly na základě vlastního výběru a zájmu dítěte, vhodně byla využívána metoda prožitkového učení. Při námětových hrách docházelo k rozvoji prosociálních vztahů, při konstruktivních uplatňovaly děti vlastní představivost a manuální zručnost. Pro spontánní aktivity měly děti dostatek času. Průběžně si vytvářely základní povědomí o širším přírodním, kulturním i společenském prostředí. Vhodnou formou byly vedeny k šetrnému zacházení s hračkami i respektování pravidel pro jejich uložení. Podporována byla sebeobsluha i samostatné řešení různých problémů a situací. Vědomosti a dovednosti dětí propojovaly s činnostmi založenými na jejich přímých zážitcích a manipulaci s hračkami a pomůckami. Učitelka dětem nabízela aktivity podporující rozvoj pohybových dovedností, jemné motoriky, různých forem paměti, orientace v prostoru, vhodně zařazovala dramatické a výtvarné činnosti. Organizace byla vzhledem k malému počtu dětí plynulá a umožňovala individuálně se věnovat každému z nich. Učitelka v průběhu dne děti zpravidla hodnotila a kladně oceňovala, což jim přinášelo zpětnou vazbu a motivaci. Jen ojediněle je však vedla k sebereflexi či vzájemnému hodnocení.

Pobyt venku navazoval na integrovaný blok a doplňoval plánované cíle. Učitelka děti vhodně a citlivě učila vnímat a vidět svět kolem sebe, posilovány byly přirozené poznávací city (zvědavost, radost z objevování aj.). Nové poznatky tak děti získávaly prostřednictvím přímého pozorování a smyslového vnímání. K rozšiřování povědomí o přírodním prostředí jsou denně využívány možnosti blízkého okolí školy.

V základní škole je vzdělávací proces realizován na základě učebního plánu stanoveného aktualizovaným školním vzdělávacím programem. V souvislosti s malým počtem žáků je výuka vedena ve třídách zpravidla se dvěma či třemi spojenými ročníky, což klade zvýšené nároky na přípravu pedagogů. Na některé předměty se toto uspořádání mění. Vzhledem k dojíždějícím žákům a dopravnímu spojení je začátek vyučování posunut na dřívější čas, který není z hlediska psychohygieny optimální. Vzdělávací proces doplňují mnohé akce (kulturní představení, výlety atd.) obohacující vzdělávací nabídku.

V průběhu výuky vládla příjemná pracovní atmosféra. Vzájemná komunikace probíhala přátelským a zdvořilým způsobem. Vstřícný přístup vyučujících podporoval pozitivní vztahy a prosociální chování žáků. Vyučovací cíle byly prezentovány zpravidla jako témata hodin, prostřednictvím nichž byly prohlubovány znalosti, dovednosti a cíleně též postoje, což bylo přínosem pro osobnostní a sociální rozvoj žáků. Při výuce učitelky vhodně kombinovaly frontální způsob činnosti žáků jednoho ročníku se samostatnou, převážně písemnou aktivitou dalšího (nebo dalších dvou). Výjimečně byla realizovaná práce ve dvojicích. Malé počty žáků v několika ročnících nedovolují zařazovat kooperativní techniky učení ve větší míře. Výrazným aktivizujícím a motivačním prvkem bylo propojení probíraných témat s reálnými situacemi každodenního života. V případě potřeby učitelky poskytovaly žákům pomoc, zpravidla nechyběla funkční zpětná vazba. Vesměs používané průběžné slovní hodnocení povzbuzovalo žáky k dalším výkonům. Pro lepší pochopení učiva vyučující využívaly v dostatečné míře názornost, výuku podpořily učební pomůcky (např. mapy) a doplňující materiály (pracovní listy aj.), prostředky ICT nebyly uplatněny. Diferenciace úkolů byla v hodinách patrná hlavně u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým pomáhaly asistentky pedagoga. Efektivitu výuky zvyšovaly kvalitní závěry vyučovacích hodin, kdy učitelky společně s žáky prováděly shrnutí učiva, ověřovaly jeho pochopení a hodnotily práci. Vhodně byly zařazeny i prvky sebereflexe a vzájemného hodnocení žáků.

Pro činnost školní družiny je přínosem samostatná herna, s již starším přesto funkčním vybavením. Aktivity navazují na působení základní školy, množství zejména příležitostných akcí je efektivně vzájemně provázáno. Vlastní zájmové vzdělávání vychází ze ŠVP ŠD, prostřednictvím ročního plánu jsou aktivity konkretizovány. Zhlédnutá nabídka činností byla připravená, žákům umožňovala naplňovat jejich zájmy i relaxovat.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Mateřská škola podporuje rozvoj osobnosti dětí, směřuje k naplňování klíčových kompetencí. Učitelka získává informace o výsledcích vzdělávání a pokroku jednotlivých dětí na základě jejich projevů. Výsledky jsou registrovány a zaznamenávány většinou dvakrát za rok. Získané údaje jsou ale minimálně využívány při plánování vzdělávacího procesu a k přípravě individuálně zacílené vzdělávací nabídky.

V průběhu sledovaných činností se děti projevovaly přirozeně, aktivně se zapojovaly, dokázaly spolupracovat. V rámci svých možností dosahovaly potřebných dovedností souvisejících s vytvářením požadovaných kompetencí. Vhodnými prostředky byl podporován rozvoj matematické, přírodovědné a sociální gramotnosti i manipulační

dovednosti. Děti se dokázaly na činnosti soustředit, pracovat podle instrukcí. Prokázaly, že mají dostatek poznatků z nejrůznějších společenských oborů, velké znalosti měly v oblasti životního prostředí, zřejmý byl jejich citlivý vztah k přírodě. Ve styku s dospělými i s ostatními dětmi byla dodržována základní pravidla společenského chování (pozdravit, poděkovat, poprosit), vzájemná komunikace probíhala bez zábrán. Přiměřeně věku a osobním možnostem uměly děti vést rozhovor, zformulovat myšlenky a vyjadřovat se ve větách. Přizpůsobovaly se stanoveným pravidlům soužití ve třídě. Při stolování byly většinou samostatné, udržovaly čistotu, používaly příbor. Při pohybových činnostech zvládaly základní dovednosti v oblasti hrubé motoriky a prostorové orientace. Třidu zdobily práce dětí, které prezentovaly jejich výtvarné dovednosti.

V základní škole úroveň získaných vědomostí a dovedností žáků učitelky průběžně sledují v rámci svého pedagogického pozorování a ověřují písemným či ústním zkoušením, k jejichž hodnocení užívají klasifikační stupně. Údaje o žácích a jejich projevech (vyjma známek) si zaznamenávají v menší míře. Získané poznatky zatím slouží k plánování individuálně zaměřené vzdělávací nabídky a pedagogické podpory jen v případě některých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Výsledky vzdělávání žáků z pohledu celkového hodnocení na vysvědčení mají spíše slabší úroveň, což je způsobeno aktuálním, ne zcela standardním složením žakovského kolektivu. Z jednotlivých ročníků v souvislosti s různými (i nepodloženými) informacemi postupně odešli úspěšnější žáci na jiné školy. V posledním uzavřeném klasifikačním období (1. pololetí školního roku 2018/2019) s vyznamenáním prospělo přibližně 47 % žáků, počet neprospívajících byl nulový, což byla příznivější situace oproti konci minulého školního roku, kdy neprospěli dva žáci. Pro žáky ohrožené školním neúspěchem učitelky připravují doučovací aktivity, pro ty se speciálními vzdělávacími potřebami současně i reedukační činnosti. Hodnocení bylo většinou přizpůsobeno jejich možnostem. Pro výuku byla přínosem především pomoc asistentek pedagoga, která však v některých chvílích byla až kontraproduktivní, a to ve smyslu, že neumožňovala dostatečný rozvoj samostatnosti žáků.

Příznivé klima školy potvrzuje hodnocení chování žáků. Vzhledem k tomu, že nebylo třeba řešit žádné zásadní výchovné problémy, ani neomluvené hodiny, nebylo v minulém školním roce ani letos na konci 1. pololetí hodnoceno chování žádného žáka sníženým stupněm. Případné signály rizikového chování jsou průběžně sledovány. Problémové situace se řeší zpravidla v součinnosti se zákonnými zástupci, v případě potřeby jsou oslovováni odborníci.

Důležitou součástí života školy je její prezentace na veřejnosti, připravovány jsou různé programy (např. vánoční jarmark, vystoupení při vítání občánků), které obohacují kulturní dění v obci. Škola klade důraz na komunikaci a spolupráci s rodiči dětí a žáků. Pro jejich aktivní zapojení jsou pořádány tvořivé dílny, slavnosti, jejich pomoc je vítaná při organizování různých školních akcí apod. Úzká kooperace základní a mateřské školy (společné výlety, školní akademie aj.) usnadňuje dětem přechod na další stupeň vzdělávání.

Závěry

Vývoj školy

- v mateřské škole došlo ke snížení počtu dětí a její provoz byl z celodenního zkrácen na polodenní,
- v základní škole pokles počtu žáků a s tím související nemožnost zajištění odbornosti výuky vedl ke zrušení vzdělávání na 2. stupni,

- s obměnou na postu ředitelky byly nově, účinně a smysluplně nastaveny řídicí procesy,
- v mateřské i základní škole bylo zaznamenáno mírné zlepšení v oblasti materiálních podmínek (žákovský nábytek apod.),
- v mateřské i základní škole přetrvává využívání převážně tradičních výukových forem a metod, výsledky pedagogické diagnostiky nejsou cíleně využívány k plánování individualizované vzdělávací nabídky.

Silné stránky

- pozitivní až rodinná atmosféra při vzdělávání, která kladně působí na průběh vzdělávacího procesu,
- kvalitně zpracovaná interní dokumentace, jejímž prostřednictvím má škola nastavena účinná pravidla a mechanismy k organizování činnosti,
- malý počet zapsaných dětí v mateřské škole příznivě ovlivňuje plynulost vzdělávacího procesu a zvyšuje možnosti pro individuální přístup k jednotlivým dětem,
- závěry vyučovacích hodin v základní škole se shrnutím učiva, ověřením jeho pochopení a hodnocením práce zvyšují efektivitu výuky.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- vybavení mateřské školy starším a opotřebovaným nábytkem nepodporuje rozvoj estetického cítění dětí,
- prostředí společných prostor školy je pro děti a žáky málo podnětné.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- diferencovat aktivity v mateřské škole již při plánování vzdělávací nabídky s ohledem na věkové i individuální zvláštnosti dětí,
- vést děti k dovednosti sebehodnocení a vzájemného hodnocení,
- věnovat větší pozornost prokazatelnosti naplňování ŠVP PV ve všech vzdělávacích oblastech,
- koordinovat činnost asistentek pedagoga tak, aby neomezovaly rozvoj samostatnosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 17. 3. 2006
2. Rozhodnutí Školského úřadu Pardubice o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 968/99, ze dne 11. 5. 1999
3. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 3 233/2007-21, ze dne 21. 2. 2007
4. Pověření vedením ZŠ a MŠ T. G. Masaryka Hlavečnick ze dne 12. 6. 2015
5. Udělení výjimky z nejnižšího počtu dětí a žáků na školní rok 2018/2019 ze dne 4. 6. 2018
6. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Jen si děti všimněte, co je krásy na světě“, platný od 1. 9. 2018
7. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání – Verze č. 2, platný od 1. 9. 2017
8. Školní vzdělávací program školní družiny, platný od 1. 9. 2017
9. Školní matrika mateřské školy a základní školy - školní rok 2018/2019
10. Školní řád mateřské školy, účinný od 1. 9. 2018
11. Školní řád základní školy, platný od 1. 9. 2016
12. Vnitřní řád školní družiny, platný od 1. 9. 2018
13. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2018/2019 (základní škola)
14. Rozpis přímé pedagogické činnosti - školní rok 2018/2019 (mateřská škola)
15. Třídní knihy mateřské školy a základní školy - školní roky 2017/2018 a 2018/2019
16. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny - školní rok 2018/2019
17. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - školní rok 2018/2019
18. Přijímací řízení do mateřské školy a základní školy - školní rok 2018/2019
19. Hodnocení individuálních výsledků vzdělávání (diagnostické záznamy) - školní roky 2017/2018 a 2018/2019 (mateřská škola)
20. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2017/2018 a 2018/2019
21. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2017/2018
22. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2018/2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Milena Pokorná, školní inspektorka

Mgr. Milena Pokorná v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková v. r.

Bc. Jan Kozák, kontrolní pracovník

Bc. Jan Kozák v. r.

V Pardubicích 11. 3. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Hana Synková, ředitelka školy

Mgr. Hana Synková v. r.

V Hlavečniku 13. 3. 2019